

רע"פ 4523/15 - אורלי בן שמחון נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4523/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקשת: אורלי בן שמחון

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 14.5.2015 בעפ"ג 4822-04-15 שניתן על ידי כבוד השופטים: ר' כרמל, כ' מסוק וש' רנר; ובקשה לעיכוב ביצוע

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופטים ר' כרמל, כ' מסוק וש' רנר) בעפ"ג 4822-04-15 מיום 14.5.2015, במסגרתו נדחה ערעור המבקשת על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (השופט י' מינטוביץ') בת"פ 33754-02-11 מיום 22.3.2015 במסגרתו נגזרו על המבקשת עשרה חודשי מאסר בפועל, כפי שיפורט להלן.

רקע והליכים קודמים

2. המבקשת הורשעה על יסוד הודאתה בעובדות כתב האישום המתוקן, בעבירות של התפרצות למקום מגורים (בכוונה לבצע גניבה), לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); גניבה, לפי סעיף 384 עמוד 1

לחוק העונשין; גניבת כרטיס חיוב, לפי סעיף 16(א) לחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986 (להלן: חוק כרטיסי חיוב); הונאה בכרטיס חיוב, לפי סעיף 17 לחוק כרטיסי חיוב. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 23.1.2011 נכנסה המבקשת לבניין המשמש לדיוור מוגן לקשישים, בעיר ירושלים. המבקשת נכנסה לדירתה (להלן: הדירה) של קשישה בת 90 (להלן: המתלוננת) תוך שהיא משקרת ומציגה את עצמה כעובדת המוסד לביטוח לאומי. בעודה בדירה, נטלה המבקשת את ארנקה של המתלוננת שהכיל כסף מזומן, כרטיסי אשראי ותעודות שונות. לאחר שהמבקשת עזבה את הדירה, היא רכשה, בשתי חנויות שונות, סיגריות בסך של כ-1,000 ש"ח, באמצעות כרטיס האשראי של המתלוננת.

3. ביום 29.9.2013 גזר בית משפט השלום על המבקשת עונש של שירות לתועלת הציבור (להלן: של"צ) בהיקף של 240 שעות; צו מבחן לשנה; ופיצוי למתלוננת בסכום של 1,000 ש"ח (להלן: גזר הדין הראשון). ביום 17.7.2014 התקבלה הודעה משירות המבחן, לפיה המבקשת איננה ממלאת את החובות שהוטלו עליה במסגרת גזר הדין הראשון. שירות המבחן דיווח כי המבקשת בצעה רק שעות בודדות מבין אלה שהוטלו עליה, לא התייצבה לבדיקות לגילוי סמים ולמפגשים טיפוליים אשר נקבעו לה במסגרת צו השל"צ, וניתקה את הקשר עם שירות המבחן. לאור זאת, המליץ שירות המבחן לקיים דיון מחודש בעניינה של המבקשת ולהטיל עליה עונש חלופי.

ביום 22.3.2015, בעקבות המלצתו של שירות המבחן, הפקיע בית משפט השלום את צו השל"צ והמבחן של המבקשת, וגזר את דינה מחדש. בקביעת מתחם העונש ההולם לעבירות שביצעה המבקשת, עמד בית משפט השלום על הפגיעה בערכים המוגנים של הגנה על החלש בחברה ומתן כבוד לקשישים. בית המשפט קבע, כי מעשיה של המבקשת מתאפיינים בשפלות רוח ומלמדים על העדר מוסר ומצפון. עוד עמד בית המשפט על הפגיעה שנגרמה למתלוננת, אשר מעבר לנזק הכלכלי שספגה, עיקר נזקה הוא בערעור תחושת הביטחון של קשישה אשר חיה בדיוור מוגן. בית המשפט קבע כי, מתחם העונש ההולם הוא תקופת מאסר שנעה בין שישה חודשים ל-24 חודשים.

4. בבואו לקבוע את העונש בתוך המתחם, התייחס בית משפט השלום להרשעותיה הקודמות והמרובות של המבקשת, בעבירות רכוש וסמים, ולכך שסיימה לרצות את תקופת המאסר האחרונה שלה רק שנה לפני שביצעה את העבירות מושא כתב האישום. באותה עת, עמד נגדה גם עונש מאסר על תנאי בגין עבירות דומות של התחזות לעובדת המוסד לביטוח לאומי וגניבה מבתי קשיות. עוד עמד בית משפט השלום על ההזדמנות שניתנה למבקשת לרצות את עונשה על דרך של שירות לתועלת הציבור, וקבע כי בהפרת התנאים שנקבעו לה היא סיכלה במו ידיה את האפשרות לקבל עונש מופחת. יחד עם זאת, ציין בית המשפט לקולה את הודאתה של המבקשת, ההליך השיקומי בו השתתפה עובר לגזר הדין הראשון, ואת העובדה שלמבקשת נוצרה ציפייה לקבלת עונש מופחת.

5. בית משפט השלום השית על המבקשת עונש של שמונה חודשי מאסר לריצוי בפועל. במקביל, הופעל עונש המאסר על תנאי שהושת עליה בת"פ 2009/06 בגין עבירות דומות, במובן זה שארבעה חודשי מאסר ירוצו בחופף לעונש המאסר שהושת בגין ההליך הנוכחי וחודשיים נוספים ירוצו במצטבר. קרי, בסך הכל הושת על המבקשת עונש מאסר של עשרה חודשים; כן הושתו על המבקשת שמונה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא תעבור כל עבירת רכוש מסוג פשע; חמישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא תעבור כל עבירת רכוש מסוג עוון; ופיצוי למתלוננת על סך 2,000 ש"ח.

6. המבקשת ערערה על גזר הדין לבית המשפט המחוזי כשבפיה מספר טענות: ראשית, טענה המבקשת כי מאז שחרורה ממאסרה האחרון היא עברה הליך שיקומי ארוך ומשמעותי אשר ירד לטמיון אם תרצה עונש מאסר בפועל. שנית, המבקשת טענה כי הפרה את צו השל"צ וצו המבחן בשל מגבלות רפואיות מהן סבלה. שלישית, המבקשת

הציגה מסמכים לפיהם היא משמשת כאפוסטרופסית ומטפלת לבדה בנכדה אשר סובל מבעיות רפואיות והתפתחותיות קשות. המבקשת טענה כי יש להורות לשירות המבחן להכין תסקיר לבחינת האפשרות להשלמת את השל"צ, וכי בכל מקרה יש להימנע מהשתתפות עונש מאסר בפועל.

7. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורה של המבקשת. בית המשפט חזר על השיקולים שמנה בית משפט השלום לזכותה של המבקשת, והוסיף אליהם גם את החרטה שהביעה על מעשיה. עם זאת, בית המשפט המחוזי עמד על כך שמדובר בעבירות חמורות ומכוערות הפוגעות בערכים הבסיסיים ביותר עליהם מושתתת חברה. עוד ציין בית המשפט לחובתה של המבקשת, את עברה הפלילי המכביד, ואת העובדה שבשעת ביצוע העבירה היה תלוי מעל ראשה מאסר מותנה, אשר לא היה בכוחו להרתיעה. בית המשפט המחוזי התייחס לכך שעל אף מעשיה החמורים של המבקשת, ניתנה לה הזדמנות חריגה להשתלב בהליך שיקומי במסגרת הליכים שלפני מתן גזר דין, ובגזר דינו הראשון נמנע בית משפט השלום מלהשית עליה עונש מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי קבע, כי המבקשת לא השכילה לנצל את ההזדמנות הנדירה שניתנה לה ובחרה לנתק את הקשר עם שירות המבחן, לא לבצע שירות לתועלת הציבור ולמעשה לסכל את ההליך השיקומי. עוד צוין, כי על פי התסקיר המשלים של שירות המבחן, המבקשת איננה מתאימה עוד להליך שיקומי. ביחס לעובדה שהמבקשת משמשת כאפוסטרופסית של נכדה, קבע בית המשפט, כי אין בכך למנוע ענישה ראויה ונדרשת, מטעמים של האינטרס הציבורי.

הבקשה למתן רשות הערעור

8. המבקשת מבקשת להמיר את עונש המאסר בפועל שהושת עליה בעונש אשר ירוצה בעבודות שירות או לחילופין לעכב בחצי שנה את ביצוע עונש המאסר. עיקר טענותיה של המבקשת עוסקות במצבו של נכדה ובנזק שייגרם לו במידה והיא תרצה עונש מאסר בפועל. לשיטתה, בהיותה האפוסטרופסית של הילד היא זו אשר דואגת לכל צרכיו הפיזיים והנפשיים אשר חורגים בהרבה מהצרכים של ילדים בגילו. בנוסף, המבקשת גורסת כי מאז תחילת ההליכים נגדה בתיק הנוכחי היא עברה הליך ארוך של שיקום ולקחה אחריות מלאה למעשיה. היא סבורה שמאסר בפועל יפגע קשות בהתקדמות הניכרת שעברה בתהליך השיקום בשנים האחרונות. לבסוף טוענת המבקשת, כי הפסיקה לבצע את עבודות השל"צ מאחר שחוותה טראומה על רקע של אירוע טרור, ובשל תאונה שהשבייתה אותה וגרמה לה נזק וכאבים בקרסול.

דין והכרעה

9. עיינתי בבקשה ובפסקי הדין של בית המשפט השלום ובית המשפט המחוזי, ואני סבור כי אין מקום להתערב בהם. עניינה של המבקשת כבר נידון בפני שתי ערכאות. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם עולה סוגיה עקרונית בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) (13.7.1982)) (להלן: הלכת חניון חיפה), או אם ישנם שיקולי צדק ייחודיים בנסיבות המקרה (ראו: רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010)). במקרה שלפני, אינני סבור כי בקשת רשות הערעור מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות שכזו או מעלה שיקולי צדק שכאלה, וכי העילה עליה הצביעה המבקשת אכן מצדיקה דין ב"גלגול שלישי". במקרה שלפניי הלכת חניון חיפה אף מקבלת משנה תוקף שכן דינה של המבקשת נגזר למעשה פעמיים בבית משפט השלום, ולכן במובן מסוים מדובר ב"גלגול רביעי".

10. כמו כן, טענותיה של המבקשת מתייחסות רובן ככולן לעונש אשר הושת עליה. הלכה היא כי טענות לעניין זה אינן מקימות עילה למתן רשות ערעור אלא במקרים חריגים של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה (ראו: רע"פ 2136/14 מוסא נ' מדינת ישראל (24.3.2014); רע"פ 2275/15 אברמוב נ' מדינת ישראל (5.5.2015)). סבורני, כי המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם מקרים. כפי שצוין גם בשתי הערכאות הקודמות, המבקשת זכתה לחסד מצדו של בית משפט השלום בגזר דינו הראשון, כאשר נמנע מלהשית עליה מאסר בפועל, חרף מעשיה החמורים, עברה הפלילי המכביד והמאסר המותנה שעמד כנגדה. למרבה הצער, המבקשת השיבה רעה תחת טובה, הפרה את צו המבחן ולא קיימה גם את צו השל"צ, ובכך סללה במו ידיה את דרכה בחזרה למאסר. גם טענתה של המבקשת, ביחס לפגיעה הצפויה לה ולהליך השיקומי שעברה, אינה יכולה לעמוד לה, משקבע שירות המבחן בתסקיר המשלים כי היא איננה מתאימה עוד להליך שיקומי.

11. מעל לדרוש אציין, כי לא נעלמו מעיני חששותיה של המבקשת ביחס לנזק שעלול להיגרם לנכדה הקטין בזמן שהיא תרצה עונש מאסר בפועל. יש לקוות כי נכדה יזכה, בעת מאסרה, לפתרון הולם ומספק לצרכיו מצד משפחתו או בעזרת רשויות הרווחה, וכי סבתו, המבקשת, תשוב לימים לדרך הישר ואולי אף תוכל לחזור לטפל בו.

12. סוף דבר, הבקשה נדחית. לפיכך, ממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע העונש.

ניתנה היום, י"ד בתמוז התשע"ה (1.7.2015).

ש ו פ ט